

Inhoud

Efficiënter bemesten

Bijzondere bemesting

Bedrijfsstrategieën

Bedrijfsnetwerk

Bodemvruchtbaarheid

Project Nut en Natuur

Vers van de pers

Efficiënter Bemesten—welke strategie past bij u?

Het voorjaar staat weer voor de deur! Tijd voor nieuwe plannen en een korte terugblik. Efficiënter bemesten zal bij menigeen hoog op het lijstje met goede voornemens staan. Maar dan wel met behoud en benutting van de bodemvruchtbaarheid en ook economisch efficiënt! In de praktijk blijkt dat niet altijd eenvoudig. Vanuit het onderzoek proberen we daarop aan te sluiten door proeven aan te leggen op praktijkbedrijven, door kennisuitwisseling in het veld en door kennisverspreiding via aansprekende publicaties. In deze nieuwsbrief een kort overzicht van de nieuwtjes op het gebied van bemesting en bodemvruchtbaarheid.

Bijzondere bemesting—meerjarig

Op het bedrijf van Haverbeke en Peters (Z.VI) kijken we naar de effecten van 7 bemestingsstrategieën op kwaliteit van de bodem, opbrengst en kwaliteit van het gewas (dit jaar zomertarwe).

Luzerne bleek dit jaar een goed alternatief voor kippenmest. En, hoewel vinasse leidde tot een hoger eiwitgehalte, was de bakker over alle meelvarianten tevreden, ook die met een eiwitgehalte van 9,9%. De hoge opbrengst en kwaliteit van de nulvariant geeft aan wat de resultaten zijn van langdurig biologisch bodembeheer met veel aanvoer van organisch materiaal en gebruik van dierlijke mest: voldoende oude kracht, om zelfs na 3 jaar zonder mest een goed gewas zomertarwe te oogsten! In 2007 staan er aardappels op het perceel. De verwachting is dat er een duidelijk verschil zal optreden tussen de varianten met najaarsbemesting (geitenmest en groencompost) en de varianten met voorjaarsbemesting (vinasse, luzerne en kippenmest). Aan het eind van 2007 hopen we meer duidelijkheid te hebben over de efficiëntie van de verschillende meststoffen.

Op het bedrijf Biotrio (West-Brabant) liggen een vast rijpadensysteem en een traditioneel biologisch systeem naast elkaar. Er wordt bemest op twee niveaus: praktijkniveau en volgens fosfaatevenwicht. In het onderzoek kijken we of het rijpadensysteem een betere bodemstructuur geeft en daardoor met minder mest eenzelfde of beter resultaat kan worden bereikt.

Sterk gereduceerde bemesting leidde in aardappel niet tot opbrengstderving. De verschillende bemestingsbehandelingen zijn na 3 jaar nog niet terug te vinden in de bodemanalyses. In 2007 staat er graszaad op het perceel.

Bedrijfsstrategieën

Drie telers in de Noordoostpolder telen zomertarwe (*Lavett*), op gelijksoortige grond, met gelijksoortige timing, maar met een andere strategie. Wat levert dat op en wat kunnen we ervan leren? Die vraag staat centraal binnen deze module van Bijzondere Bemesting.

Zie de foto v.l.n.r.: relatief veel inzet van snelwerkende meststoffen; bemesting met alleen potstalmest en klaver ondergroei; een strategie met groencompost en groenbemesters. Qua stikstof efficiëntie op bedrijfsniveau scoorden de strategieën met vaste mest en compost in relatief beperkte hoeveelheden het hoogst. Komend jaar besteden we ook aandacht aan de economische consequenties.

Vooraankondiging:

Zet alvast in uw agenda!

15 maart, 2007

Bijeenkomst:

**Efficiënter
bemesten**

**Organisatie: LBI &
Coen ter Berg Advies**

Locatie: Dronten

Tijd: 13:30-17h

Bedrijfsnetwerk Bodemvruchtbaarheid van start

Op biologische landbouwbedrijven is een goede bodemvruchtbaarheid onmisbaar. In de eerste plaats voor de optimale groei van gewassen maar ook met het oog op kostenbesparing, ziektebeheersing en neveneffecten op het milieu. Door het toewerken van de biologische sector naar de inzet van 100% biologische mest, treden de komende jaren voor sommige sectoren grote tekorten in biologische mest op. De biologische varkens- en pluimveebedrijven daarentegen kampen steeds meer met een mestoverschot.

Op 29 januari was de startbijeenkomst van het bedrijfsnetwerk bodemvruchtbaarheid (opdrachtgever werkgroep Bodemvruchtbaarheid van Bioconnect) waarin uitwisseling van kennis en overdracht van ervaring tussen biologische bedrijven centraal staat. Het bedrijfsnetwerk Bodemvruchtbaarheid is uniek in haar aanpak doordat naast sectorgebonden thema's rond bodemvruchtbaarheid ook kennisuitwisseling tussen sectoren tot stand komt.

Wat gaan we doen?

Het doel is het opzetten van een landelijk bedrijfsnetwerk. Hiervoor komen 18 bedrijven uit 6 sectoren bij elkaar (kippen, varkens, melkvee, glastuinbouw, akkerbouw en tuinbouw). De drie belangrijkste thema's die tijdens de startbijeenkomst werden ingebracht waren: bodemvitaliteit, efficiënter bemesten en verbetering van mestkwaliteit. Op basis van deze thema's worden regio's vastgesteld waarin meerdere sectoren uit de 18 bedrijven en het bedrijfsleven betrokken zullen worden. Drie bijeenkomsten per regio en een aantal open dagen rond de thema's zullen voor een grotere groep georganiseerd worden. De eerstvolgende inhoudelijke bijeenkomst vindt plaats op: 15 maart, 13:30-17:00, Warmonderhof in Dronten.

Uitvoerders: Louis Bolk Instituut en Coen ter Berg Advies

Info: Chris Koopmans (c.koopmans@louisbolk.nl) of via www.biokennis.nl/bedrijfsnetwerken

Project "Nut en Natuur": organische stof uit natuurgebieden geschikt maken voor de landbouw

Het Louis Bolk Instituut is in 2006 intensief bezig geweest met bereiden van compost van maaisel uit natuurgebieden. In Groningen, Drenthe en Flevoland lopen proefprojecten. Om de kosten te beperken is het wenselijk dat er niet meer dan 4 keer met de omzetmachine over de compostrollen gereden wordt. Dit bleek niet altijd te lukken soms moest wel 7 maal gereden worden, maar veel is geleerd over de werkwijze. Na het maaien moet het maaisel direct op rollen gezet en het mag niet uitdrogen. Ook mag er niet teveel moeilijk composteerbaar materiaal zoals pitrus in zitten. Op het moment loopt onderzoek naar de waarde van het product. Vast staat dat de compost zeer rijk is aan organische stof en weinig zand bevat. Ook onkruidzaden zijn niet meer aanwezig. Wel levert iedere soort maaisel weer een ander product. Wat de invloed van de compost op de bodem is, is in onderzoek.

Info: Jan Bokhorst (j.bokhorst@louisbolk.nl)

Vers van de pers!

Bodemsignalen

De bodem is de basis van de landbouw. Het is dus zaak deze gezond te houden! Maar hoe pakt u dat aan? Het boek Bodemsignalen biedt praktische informatie en handige doe-het-zelf-testen om actief met bodembeheer aan de slag te gaan. De afgelopen 2 weken is het boek gepresenteerd tijdens bijeenkomsten van het winterprogramma vaktechniek akkerbouw van LTO Noord. De belangstelling onder gangbare telers was groot!

Bodem onder het Landschap

Bodem onder het landschap (auteur: Jan Bokhorst), voert u mee langs de prachtige landschappen die Nederland rijk is. Het boek verklaart de grote verscheidenheid in natuur en landgebruik aan de hand van de bodem. Met de handige bodemkaart en provinciewijzer voorin het boek kunt u het landschap bij u in de buurt eenvoudig zelf verklaren. Bodem onder het landschap is een prachtig naslagwerk, voor iedereen die betrokken is bij natuur en landbouw.

Beide publicaties zijn te bestellen bij uitgeverij Roodbont via: www.roodbont.nl

Op de hoogte blijven? Indien u deze nieuwsbrief óók wenst te ontvangen of indien u geen prijs meer stelt op toezending, mail naar: m.zanen@louisbolk.nl. Eerdere nummers: www.louisbolk.nl.

COLOFON

Doelstelling van het project

"Bijzondere Bemesting" is het ontwikkelen van strategieën voor duurzaam bodemmanagement, gericht op korte en lange termijn en met mogelijke afstemming op regionale en bedrijfseigen kenmerken.

Het project richt zich op bemesting in de akkerbouw, zowel met dierlijke als met niet-dierlijke meststoffen.

Binnen het project worden twee meerjarige proeven aangelegd: op het bedrijf van Jaap Korteweg wordt onderzoek gedaan naar de vraag of bij gebruik van een GPS-rijpadensysteem de hoeveelheid mest omlaag kan en op het bedrijf van Frans Haverbeke en Paula Peters in IJzendijke (Z.V.I.) wordt in een proef gekeken naar het effect van diverse meststoffen op bodem- en gewaskwaliteit. Resultaten worden gecommuniceerd naar de praktijk via studiebijeenkomsten en nieuwsbrieven.

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Louis Bolk Instituut en verschijnt 3x per jaar.

Project "Bijzondere Bemesting" loopt van dec 2003 tot nov 2007 en wordt gefinancierd door LNV en de Rabobank.

Redactie: Marleen Zanen

Adres redactie:
Hoofdstraat 24, 3972 LA
Driebergen 0343-523860
Email: m.zanen@louisbolk.nl

Projectmedewerkers:

Chris Koopmans (projectleider)

Marleen Zanen (projectcoördinator)

Coen ter Berg (projectmedewerker)

Jan Bokhorst (projectmedewerker)